

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS AMŽIAUS PAGRINDU REIKALAUJANT NURODYTI AMŽIŲ REGISTRAVIMOSI PORTALE WWW.CVONLINE.LT METU TYRIMO

2019 m. lapkričio 14 d. Nr. (19)SI-14)SP-113
Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2019 m. spalio 1 d. buvo gauta informacija apie tai, kad norint užsiregistruoti interneto tinklalapyje www.cvonline.lt asmeniui būtina nurodyti savo gimimo datą (šis laukelis asmeninės informacijos anketoje pateiktas kaip privalomas). Toks reikalavimas galimai pažeidžia įstatymų, reglamentuojančių lygių galimybių principus, nuostatas.

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė, pavaduojantis lygių galimybių kontrolierių, Milda Vainiutė (toliau – Lygių galimybių kontrolierius), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 17 straipsnio 1 dalimi, pradėjo tyrimą savo iniciatyva dėl galimo Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 16 straipsnio pažeidimo.

Pagal šį straipsnį, skelbimuose priimti į darbą, valstybės tarnybą arba mokytis draudžiama nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę vienai iš lyčių, išskyrus šio įstatymo 10 straipsnio 5 punkte nurodytą atvejį, reikalauti iš darbo ieškančių asmenų informacijos apie jų šeimines padėtį, amžių (išskyrus šiame įstatyme numatytus atvejus), privatų gyvenimą ar šeimos planus.

Vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, 2019 m. spalio 15 d. raštu Nr. (19)SI-14)S-626 buvo kreiptasi į UAB „CV-Online LT“ (toliau – Bendrovė) vadovą ir paprašyta motyvuotai paaiškinti, ar asmenims, norintiems registruotis interneto tinklalapyje www.cvonline.lt, būtina pateikti informaciją apie gimimo datą; jei taip – dėl kokių priežasčių; ar asmenys gali pateikti savo gyvenimo aprašymą pagal darbo skelbimus www.cvonline.lt portale neatskleisdami savo gimimo datos; jei taip – koku būdu; kaip yra naudojama asmenų pateikta informacija apie gimimo datą; ar ši informacija yra teikiama darbdaviui.

Taip pat paprašyta pateikti kitą svarbią informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu.

Lygių galimybių kontrolierius

n u s t a t è:

Tarnyboje 2019 m. spalio 21 d. buvo gautas Bendrovės raštas, kuriuo buvo atsakyta į Tarnybos pateiktus klausimus.

Bendrovė paaiškino, kad asmenims registruojantis interneto tinklalapyje www.cvonline.lt nebūtina ir nereikia pateikti informacijos apie savo gimimo datą, kadangi tokios informacijos sistema neprašo. Asmenys, pateikdami savo gyvenimo aprašymą www.cvonline.lt, patys nustato, kokius duomenis jie teikia tretiesiems asmenims. Sistemoje asmuo nurodo, kokių duomenų jis neskelbia, t. y., asmuo, pildydamas užklausa, varnele pažymi, kokių jo duomenų nerodyti, o kuriuos rodyti. Atsižvelgiant į asmens pasirinkimą, tokie jo duomenys yra rodomi bei teikiami tretiesiems asmenims.

Bendrovė pažymėjo, kad duomenų apie asmenų gimimo datą niekur nenaudoja ir jų neteikia tretiesiems asmenims. Asmuo savo nuožiūra naudoja duomenis apie savo gimimo datą, t. y., jei asmuo nori, jis gali nurodyti, kad duomenys apie gimimo datą būtų teikiami darbdaviui, tačiau Bendrovė pati tokių duomenų neteikia, jei nėra asmens nurodymo tokius duomenis teikti.

2019 m. lapkričio 5 d. buvo atliktas interneto tinklalapio www.cvonline.lt patikrinimas, siekiant nustatyti, ar registracijos formoje privaloma nurodyti gimimo datą. Tyrimo metu buvo nustatyta, kad nustatymų grafoje „Asmeniniai duomenys“ informacija apie gimimo datą pažymėta raudona žvaigždute, kuri įprastai reiškia, kad tai yra būtinas laukelis. Nusprendus nenurodyti gimimo datos, automatiškai priskiriama data – 1970 sausio 1 d.

Atkreiptinas dėmesys, kad bandant suformuoti gyvenimo aprašymą („Sukurti naują CV“), grafoje „Asmeniniai duomenys“ yra galimybė pasirinkti parinktį „Slėpti amžių“.

Lygių galimybių kontrolierius

k o n s t a t u o j a:

Tyrimo metu buvo vertinama, ar Bendrovė, reikalaujama iš darbo ieškančių asmenų informacijos apie jų amžių, nepažeidė Moterų ir vyrų lygių galimybių 16 straipsnio nuostatų, pagal kurias skelbimuose priimti į darbą, valstybės tarnybą arba mokytis draudžiama nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę vienai iš lyčių, išskyrus šio įstatymo 10 straipsnio 5 punkte nurodytą atvejį, reikalauti iš darbo ieškančių asmenų informacijos apie jų šeiminių padėtį, amžių (išskyrus šiame įstatyme numatytus atvejus), privatų gyvenimą ar šeimos planus.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, kurios tikslas – saugoti pagrindines žmogaus teises, atitinkančias Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, III antraštinėje dalyje, skirtoje lygybei, įtvirtintas lygybės prieš įstatymą principas (20 straipsnis), taip pat įtvirtintas bet kokios diskriminacijos draudimas, ypač dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos. Specifiškai 25 straipsnyje, skirtoje pagyvenusių žmonių teisėms, pabrėžiama, kad Europos Sąjunga pripažįsta ir gerbia pagyvenusių žmonių teisę gyventi oriai ir nepriklausomai bei dalyvauti visuomeniniame ir kultūriniame gyvenime. Konstatuotina, kad diskriminacijai amžiaus pagrindu ir pagyvenusių žmonių teisėms skiriamas ypatingas dėmesys Europos Sąjungoje.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys yra lygūs, žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas). Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. ir 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, kitų

tarptautinių sutarčių nuostatos. Taigi Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio įstatymo taikymo srityje ne tik dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų žmogaus tapatybės požymių ar priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme.

Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesioginė diskriminacija pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį laikomas elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui.

2019 m. spalio 1 d. Tarnyboje buvo gauta informacija apie tai, kad registruojantis Bendrovės valdomame interneto tinklalapyje www.cvonline.lt darbo ieškančiam asmeniui būtina nurodyti savo gimimo datą (šis laukelis asmeninės informacijos anketoje pateikiamas kaip privalomas).

Bendrovė paaiškino, kad tinklalapio sistema neprašo nurodyti gimimo datos ir pateikti šią informaciją nėra būtina. Bendrovė pažymėjo, kad tinklalapio vartotojas (darbo ieškantis asmuo) pats pasirenka, kokią informaciją atskleisti tretiesiems asmenims, t. y., darbdaviams.

2019 m. lapkričio 5 d. buvo atliktas interneto tinklalapio www.cvonline.lt patikrinimas, siekiant nustatyti, ar registracijos formoje privaloma pateikti gimimo datą. Tyrimo metu buvo išsiaiškinta, kad nustatymų grafoje „Asmeniniai duomenys“ informacija apie gimimo datą pažymėta raudona žvaigždute, kuri įprastai reiškia, kad tai yra būtina pateikti informacija.

Nusprendus nenurodyti gimimo datos, automatiškai priskiriama data – 1970 m. sausio 1 d.

Pažymėtina, kad nėra galimybės panaikinti gimimo datos rodymą, nebent pataisyti gimimo datą. Atkreiptinas dėmesys, kad, bandant suformuoti gyvenimo aprašymą („Sukurti naują CV“), grafoje „Asmeniniai duomenys“ yra galimybė pasirinkti parinktį „Slėpti amžių“.

Pabrėžtina, kad remiantis Moterų ir vyrų lygių galimybių 16 straipsnio nuostatomis draudžiama reikalauti iš darbo ieškančių asmenų informacijos apie jų šeimines padėtį, amžių (išskyrus šiame įstatyme numatytus atvejus), privatų gyvenimą ar šeimos planus. Pažymėtina, kad tai imperatyvus reikalavimas, taikomas visiems subjektams, kurie darbo ieškančių asmenų gali prašyti informacijos apie amžių.

Nagrinėjamu atveju Bendrovės valdomame interneto tinklalapyje www.cvonline.lt registruojantis nėra prašoma pateikti informaciją apie savo gimimo datą arba amžių, bet, jeigu asmuo nustatymų grafoje „Asmeniniai duomenys“ savarankiškai nenurodo savo gimimo datos, automatiškai atsiranda data – 1970 m. sausio 1 d.

Pažymėtina, kad grafoje „Asmeniniai duomenys“ laukelis „Gimimo data“ yra pažymėtas kaip būtinas (raudona žvaigždute). Taigi įprastas vartotojas, ieškantis darbo, pagrįstai galėtų susidaryti nuomonę, kad registruojantis tinklalapyje www.cvonline.lt yra būtina nurodyti gimimo datą.

Pažymėtina, kad, remiantis interneto tinklalapyje <https://www.cvonline.lt/gdpr> publikuojamų „Naudojimosi sąlygų ieškantiems darbo. Naudojimosi CV internetine duomenų baze nuostatų ir sąlygų registruotiems darbo ieškantiems asmenims“ 2.4 punktu, Vartotojas įsipareigoja į Bendrovės duomenų bazę įvesti tik tikslus ir teisingus vartotojo duomenis, be klaidingos ar klaidinančios informacijos apie Vartotojo išsilavinimą, darbo patirtį ar charakterio savybes. Atsižvelgiant į tai, kad automatiškai priskiriama bet kokia gimimo data (1970 m. sausio 1 d.), o gimimo data yra vertinama kaip būtina informacija (pažymėta raudona žvaigždute), vartotojas (darbo ieškantis asmuo) tokiu būdu yra verčiamas pataisyti šią datą į savo gimimo datą.

Atkreiptinas dėmesys, kad Bendrovė pabrėžė, jog vartotojas (darbo ieškantis asmuo) gali pasirinkti, kokius duomenis pateikti tretiesiems asmenims (pavyzdžiui, darbdaviui).

Atlikus sistemos patikrinimą, buvo nustatyta, kad tai galima padaryti formuojant vartotojo gyvenimo aprašymą – tuo metu vartotojas gali pasirinkti galimybę „Slėpti amžių“. Nepaspaudus šios parinktės ir nenurodžius gimimo datos, automatiškai įrašoma gimimo data – 1970 m. sausio 1 d. Konstatuotina, kad vartotojo (darbo ieškančio asmens) yra prašoma nurodyti jo gimimo datą, bet vartotojas taip pat turi teisę, ją nurodęs, „paslėpti“ gimimo datą.

Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta pirmiau, konstatuotina, kad Bendrovė, savo valdomame tinklalapyje www.cvonline.lt gimimo datą grafoje „Asmeniniai duomenys“ pažymėdama kaip privalomą (raudona žvaigždute), nors darbo ieškantis asmuo vėliau ir turi galimybę šią informaciją paslėpti nuo darbdavių, pažeidžia Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 16 straipsnyje numatytą draudimą reikalauti iš darbo ieškančių asmenų informacijos apie jų amžių.

Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasis Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 19 straipsnio 3 dalimi, Lygių galimybių įstatymo 17 straipsniu, 29 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostatomis,

Lygių galimybių kontrolierius

n u s p r e n d ž i a:

1. Kreiptis į Bendrovę ir siūlyti nutraukti lygias galimybes pažeidžiančius veiksmus, t. y., darbo ieškantiems asmenims registruojantis tinklalapyje www.cvonline.lt, nereikalauti nurodyti gimimo datą.

2. Įpareigoti Bendrovės vadovą išnagrinėti lygių galimybių kontrolieriaus sprendimą ir apie nagrinėjimo rezultatus bei sprendimo vykdymo eigą informuoti Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybą per 30 dienų nuo sprendimo gavimo dienos.

3. Su sprendimu supažindinti Bendrovės administraciją.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Seimo kontrolierė,
pavadojanti lygių galimybių kontrolierių

Milda Vainiutė